

**TRANSFORMACJA
POLSKIEGO
SYSTEMU
PODATKOWEGO
W LATACH
1989–2021**

Grzegorz Szczodrowski
Jarosław Kempa

TRANSFORMACJA POLSKIEGO SYSTEMU PODATKOWEGO W LATACH 1989–2021

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2021

Recenzent
dr hab. Marian Turek, prof. WSB

Redaktor Wydawnictwa
Paweł Wielopolski

Projekt okładki i stron tytułowych
Jan Rutka

Skład i łamanie
Michał Janczewski

Publikacja sfinansowana ze środków
Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-321-9

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 11 37, tel. kom. +48 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
wydawnictwo.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: wydawnictwo.ug.edu.pl/sklep

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 14 49

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
Rozdział 1	
System podatkowy i polityka podatkowa	11
1.1. Pojęcie podatku i systemu podatkowego	11
1.2. Polityka podatkowa	17
1.3. Dylematy projektowania polityki podatkowej	36
Rozdział 2	
Przyczyny i pożądane kierunki zmian	
w polskim systemie podatkowym w latach 90. XX w.	43
2.1. System podatkowy w Polsce przed 1990 r.	43
2.2. Systemy podatkowe w krajach OECD jako punkt odniesienia	
transformacji systemu podatkowego w Polsce	51
2.2.1. Podatki od dochodów osobistych (PIT)	51
2.2.2. Podatek dochodowy od zysków korporacji (CIT)	59
2.2.3. Podatek od wartości dodanej (VAT)	62
2.2.4. Podatki akcyzowe	66
Rozdział 3	
Pierwszy etap transformacji polskiego systemu podatkowego,	
lata 1989–1999	69
3.1. Ogólne ramy i kalendarium zmian	69
3.2. Uchwalenie Konstytucji RP	76
3.3. Ordynacja podatkowa	80
3.4. Struktura i cechy systemu podatkowego na koniec 1999 r.	91
Rozdział 4	
Charakterystyka działań podatkowych w latach 2000–2015	95
4.1. Zmiany w opodatkowaniu dochodów osób fizycznych	96
4.2. Zmiany w opodatkowaniu dochodów osób prawnych	106
4.3. Harmonizacja podatków dochodowych w UE	112

4.4. Harmonizacja podatków pośrednich	117
4.5. Struktura, cechy i konkurencyjność systemu podatkowego w Polsce w 2015 r.	124

Rozdział 5

Polityka podatkowa w latach 2016–2021	131
5.1. Reforma administracji podatkowej	131
5.2. Próba przeprowadzenia gruntownych zmian w ordynacji podatkowej (NOP)	138
5.3. Zmiany w zakresie opodatkowania dochodów	141
5.4. Zmiany w podatku od wartości dodanej	156
5.5. Struktura i cechy systemu podatkowego w 2021 r.	163
5.6. Ocena procesu zmian polskiego systemu podatkowego	172

Rozdział 6

Samorząd terytorialny jako podmiot systemu finansowego na poziomie lokalnym

6.1. Uwarunkowania tworzenia bazy podatkowej dla rozwoju samorządu	181
6.2. Decentralizacja samorządu	189
6.3. Finansowanie rozwoju lokalnego	194

Rozdział 7

Podatkowe i niepodatkowe źródła finansowania samorządu terytorialnego w Polsce

7.1. Struktura dochodów samorządu terytorialnego	199
7.2. Dochody z podatków PIT i CIT	208
7.3. Podatki lokalne	211
7.4. Subwencjonowanie funkcjonowania samorządu	219
7.5. Zadłużenie – konsekwencja zbyt małych dochodów	223

Zakończenie	233
------------------------------	------------

Literatura	237
-----------------------------	------------

Spis rysunków	247
--------------------------------	------------

Spis tabel	248
-----------------------------	------------